

Vanha muistuma

Mietin yli 20 vuotta vanhaa muistumaa Henrik Ibsen'in runosta Bergmanden. Tässä sen alkuperäistekstin ensimmäinen säkeistö:

Bergvæg, brist med drøn og brag
for mit tunge hammerslag!
Nedad må jeg vejen bryde,
til jeg hører malmen lyde.

Olen lukenut säkeistön suomennettuna muodossa:

Vuorensainäin, kallioin
halki tieni vasaroin.
Siihen asti iskut raikuu
kunnes malmi vastaan kaikuu.

Runon sanoman voi ajatella hyvinkin moniselitteisenä, myös tässä suomennoksessa. Luulen, että muistinvaraisesti kirjoittamani katkelma on V. A. Koskenniemen suomennoksesta aikakauslehdestä ”Aika”. Kansalliskirjastossa on digitoituna lehden numerot vuosilta 1906-1910. Noihin lehtiin on vapaa pääsy. Etsimäni suomennos voisi olla lehdessä vuodelta 1912 sen kymmenennessä numerossa. Sitä en saanut näkyviin. Minulta loppuivat sekä keinot että konstit. En tiedä, mistä löytäisin tuon Aika-lehden numeron tai tämän Koskenniemen tekstin.

Melko helposti löysin netistä Reinhold Roineen (1866–1937) suomennoksen ”Vuorimies”, jossa säkeistö on:

Murru vuori ryskehin
Iskiessä moukarin!
Alas tahdon tieni johtaa,
Kunnes malmin iskut kohtaa.

Henrik Ibsen'iä on pidetty yhtenä eurooppalaisen perinteen merkittävimmistä draamakirjailijoista. Häneen on liitetty luonnehdinta ”syvästi runollinen näytelmäkirjailija, kuin Shakespeare parhaimmillaan”. Yksi hänen näytelmistään on ”Peer Gynt”. Näytelmään liittyy Edvard Grieg'in säveltämää musiikkia. Ehkä tunnetuin on eterisen kaunis ”Aamutunnelma”, ja yksi katkelmista on arvoitukselliselta kuulostava ”Vuorenkuninkaan luolassa”.

Hämmästyttävää on, kuinka lapsuudessa opeteltuja asioita joskus putkahtelee mieleen. Kouluajoiltamme muistamme ranskalaisen J. Ph. Rameaun 1600 ja 1700 lukujen vaihteessa säveltämän vauhdikkaan ja samalla hiukan surumielisen laulun ”Vuorenlouhija”. Koulussa laulettavaksi sen sanat on muokannut Aleksi Simojoki. Laulun ensimmäinen säkeistö on:

Iske, iske, iske seinään vuoren,
iske, iske, mielin reippahin!
Iske, luota voittoon voimas nuoren,
heilua sa anna raskaan moukarin!
Verkallensa painuu vuoreen rauta,
muttei työtä kesken heittää auta!
Heipä, hee-ei! Heipä, hee-ei! Heipä, hee-ei! Heipä, hee-ei.

Viimeinen säe on kirjoitettu laulettavaan asuunsa.

Maaseudun rauhassa
heinäkuun lopulla 2016
Hannu Haapasaari